Coppye van het

TRANSPORT

Gedaen by zijne Majesteyt (aen de Infante zijn oudtste Dochter) van de Nederlanden/ Bourgoignen/ ende Graefschappe van Charollois: Mede inhoudende den Eedt van zijn Altese/ van't onderhouden van de Catholijcke Religie/ Ende voorts den gheheelen handel van't Houwelijck/ ende Houwelijcksche Conditien.

Hier zijn noch by ghevoeght de Approbatie/ Agreatie/ ende den Eedt vanden Prince van Spaengien/ van't Transport van dese Nederlanden ende Bourgoignen.

Mitsgaders de Procuratie van d'Infante aen haren toecomenden Bruydegom ghegheven/ om de Nederlanden t'ontfanghen in haren Name.

Is nae desen ten laetsten by ghevoeght/ t'Vertoogh van de Staten van de Provincien aen zijn Altese.

1598.

Copye van het Transport/ Ghedaen by zijne Majesteyt/ aen de Infante zijne oudtste Dochter/ van de Nederlanden/ Bourgoignen/ eñ Graefschappe van Charollois/ in den Jare 1598.

PHilippus/ etc. Aen allen teghenwoordich ende toecomende/ die dese Brieven sullen sien ofte hooren lesen/ Saluyt.

Alsoo wy hebben bevonden behoorlijck te wesen/ so wel om de welvaert der Christenheyt/ in't generael/ als in't particulier vã onsen Nederlanden/ niet langer uyt te stellen t'Houwelijck van onse seer lieve ende wel beminde goede oudtste Dochter de Infante/ Isabella Clara Eugenia, Ende hier toe te meer beweeght zijnde/ uyt oorsake der bewaringe van onsen Huyse/ oock in't aensien van wat anders goets/ als ooc om de bysondere ghenegentheyt/ die wy dragen tot onsen seer lieven ende wel beminde Broeder/ Rechtsweer ende Neve/ den Eerdts-Hertoge Albert/ van onsent wegen Gouverneur eñ Capiteyn Generael van onse voorsz. Nederlanden/ ende van Bourgoignen/ d'ooghe ghewoorpen hebbende op zijnen persoone/ hem verkiesende tot eenen toecomenden Man van onse voorsz. Oudtste Dochter/ alles so wel by consent ende dancke van onsen Heylighen Vader den Paus/ den welcken de begeerde dispensatien daer van heeft geaccordeert: Als ooc de communicatien daer van ghehadt ende ghehouden met den seer Hooghen/ seer Excellenten/ ende grootmoghenden Prince/ onsen seer lieven ende seer beminden goeden Broeder/ Rechtsweer ende Neve/ Rodolphus/ den tweeden van dien name/ Keyser van Roomen: Met eenen ooc aen onse seer lieve ende wel beminde goede Sustere/ de Keyserinne zijne Moeder. D'welck gheconsidereert/ ende op dat onse voorsz. Dochter mocht voorsien worden van middelen/ alst reden is/ voor hare groote gratien ende verdiensten: Selve omme van onser sijdẽ bewijs te doen/ van de sonderlinghe liefde/ die wy altoos ghedragen hebben/ ende noch dragen tot onse voorsz. Nederlanden/ ende van Bourgoignen/ hebbende resolutie ghenomen tot voorderinghe van den voorsz. Houwelijcke/ te doen aen onse voorsz. Dochter een Ghifte oft Donnatie der selver onser Nederlanden/ met alles wat daer toe behoort/ in der manieren als hier onder ghesept eñ ghespecificeert wort/ Ende dat alles door den

middel ende interventie/ wille ende consente van onsen seer lievē eñ wel beminden goeden Sone/ dē Prince Philippus / onsen eenighen Sone eñ eenighen Erfghe-naem / volghens d'advertentie die door ons ende dē selvighen Prince onsen Sone ghedaen is gheweest / aen de Overheeren / Ridders vā onser Ordene/ Raden eñ Staten van onse voorsz. Nederlandē / hun houdende onder ghehoorsaemheyt/ niet ooc aen die van onsen Lande eñ Graefschappe vā Bourgoignen: Die welcke verclaert ende betuyght hebbē door haerlieder Antwoorde / de vreuchde eñ t'ver-noeghen / datse ontfanghen haddē van alsulcke onse goedertierene Resolutie / die sy bekennē ende belijden dienstich te wesen ter welvaert eñ rusten van onse voorsz. Nederlanden / eñ dat het den rechten wegh is / om te gheraeckē tot eenen goeden ende vasten Vrede ofte Peys / ende hen te verlossen van een alsulckē verdrietighen Oorloghe/ met de welcke sy vertravaillieert hebbē gheweest soo langhen tijdt van Jaren / welcke stilte eñ ruste wy voor henlieden altijt begeert hebben: Ende con-siderende t'ghene eenen yeghelijckē kennelijck is / dat t'meeste ghieluck dwelck over een Landt comē mach/ is/ hem vindende gheregeert eñ ghegouverneert met den ghesichte eñ metter teghenwoordicheyt van zijnen Prince ende natuerlijckē Heere: Godt zy ghetuyghe der moeytē ende sorghen/ die wy dickwils hebben ge-hadt/ om dat wy't aldaer persoonlijcken niet en hebbē mogen uytrechten / als wy het in der waerheyt grootlijcx begeert hebbē / indien ons andere saecken van groo-ter importantien/ onsen Coninckrijcke van Spaengien aengaende/ niet en haddē verobligeert daer vast te blijvē / ende de residentie te continueren / sonder ons van daer te begheven/ gelijck als wy nu noch tegenwoordich over sulcx verbondē zijn. Ende hoe wel den ouderdom vā onsen Sone den Prince daer toe soude schijnen beter te passe te comen/ als onsen eersten reyser: Nochtans den goeden wille Gods gheweest zijnde / ons te gheven soo vele andere Coninckrijckē ende Landen / om welcke goede regeringhe der selver / nemmermeer en sullen ghebrekē saecken van seer grooter importantiē / om welcker wille oock gheeyscht wort zijne tegenwoor-dicheyt alhier: Daeromme bevondē behoorlijck dese resolutie te nemen / om onse voorsz. Nederlandē niet te laten in de selve inconvenienten als voor henen/ met de redene hier vp ghevoeght / die daer is / in mededeylinghe te doē aen onse voorsz. Dochter de Infante/ nae hare verdiensten eñ Hoocheyt harer gheboorten/ eñ ooc overgeven in't particulier/ nadien naest onsen voorsz. Sone dē Prince (dien Godt beware in langhe Jaren / eñ hem voorspoet gheve t'zijnē dienste) onse voorseyde Oudtste Dochter de eerste eñ de naeste is / eñ dat door middel van dē wille onses voorsz. Soons/ sy van nu aen daer inne mach toeghelatē worden/ hebben wy ver-coren een sulcken middel/ op hope dat door dē selven onse voorseyde Nederlanden sullen moghen keeren tot harē ouden fleur / ruste ende voorspoet/ die sy voortijts ghehadt hebben. DOEN te weten / dat begeerende tegenwoordelijck in effect te brengen in zijn voorsz. behoorte / t'ghene des wy soo rijpelijck gheresolveert zijn/ Ende verstaen hebbende het willich consent / dat onsen voorsz. Sone den Prince daer toe soo liberalijcken gegheven eñ verleent heeft van zijnder sijden / selve noch

wetende

wetende de submissie met de welcke onse voorsz. Landen zijn ghecomformeert tot deser onser goeder intentien: Hebben wy gheresolveert te Cederen / en te Transporteren / aen de voorsz. Dochter de Infante / tot voorderinghe van den voorsz. Houwelijcke / Alle onse voorsz. Nederlanden / ende van Bourgoignen / op de forme ende maniere / ende nae de Besprekinghen en Conditien / hier beneden uytghedruckt ende ghementionneert.

I.

De eerste Conditie is / ende niet anders / Dat de voorsz. Infante onse Dochter / haer ten Houwelijcke sal begheven met den Eerdts-Hertoghe Albert / uyt crachte der dispensatien / de welcke onsen voorsz. Heylighen Vader den Paus tot dien voorsz. eynde verleent heeft / en datse Ghiftelijck / oft voor een Ghifte aenneme / de voorsz. Nederlanden / ende t'Graefschap van Bourgoignen. Ende indien t'voorsz. Houwelijck belett worde / door eenighe oorsaecke die't soude moghen wesen / soo sal de voorsz. Donnatie ofte Ghifte ende Concessie / nul / ende niet gheeffectueert worden: ghelijck wy in sulcken voorsz. cas het van nu aen wederroepen / ende tot niet maken.

II.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat de kinderen en Naecomelinghen van den selven voorschreven Houwelijcke / Mannelijck oft Vrouwelijck / Wettelijck ende in rechten Houwelijcken staet gheboren / ende niet onwettelijck / hoewel het ware by subsequenten Houwelijcke / den Oudtsten precederende den naegheborenen / ende t'Mannelijck het Vrouwelijcke / In den selven graet sullense Erfghenamen zijn van handt te handt / van alle de voorsz. Provincien ghesamentlijck / sonder die te mogen verdeylen noch Eclipseren / verclarende dat den Oudtsten Sone oft de Oudtste Dochter overleden in't leven van hunnen Vader / sal worden gepreservert tot den Oomen / en aen eenige andere vande linie Collaterale.

III.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat indien (dwelck Godt niet en wille) gheenen Sone oft gheene Dochter van desen Houwelijck en quame / ofte datse overleden waren in den tijt van't overgheleden van d'eene der voorsz. den Eertz-Hertoghe Albert / ende onse Dochter de Infante / die nu t'samen te houwelijcken hebben / Sal de teghenwoordighe Donnatie ende Concessie van nu aen nul wesen / ende van gheener weerden. In welck cas / soo onse voorsz. Dochter de Infante Weduwe bleve / sal de portie Legittime van der Vaderlijcker sijden / ende de Gifte van der Moederlijcker sijden / sulcx haer toequam / volghen: Boven desen

datte meer sullen wy oft onsen voorseyden Sone den Prince doen in sulcken cas t'hemwaert/ om der liefden wille die wy t'hemwaert draghen. Eñ of de voorsz. Eerdts-Hertoghe Albert / onsen goeden Rechtsweer / overleefde de voorsz. Infante / sal hy hebben te blijven Gouverneur van de voorsz. Nederlanden / voor ende in den name van den Eyghenaer/ aen welcken de selve Landen alsdan sullen ghedevolveert zijn.

IIII.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat als wanneer alle de Descendenten faelgeerden/ Mannelijck ende Vrouwelijck / uyt den voorschreven Houwelijck gheprocreert gheweest zijnde / alsoo datter niemant over en bleve van alle die tot dese goederen beroepen zijn: In sulcken cas/ sullen de selve weder te keeren hebben al te samen tot den Coninck van Spaengien/ den welcken dan van ons ghedescendeert sal wesen / Ende volghens dese Donatie ende Concessie in sulcken ghevalle/ daer van maken wy hem van nu aen beghifticht/ eñ is zijne Donatie.

V.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat onse voorsz. Dochter de Infante/ noch niemant anders van de gheroepene tot der voorsz. successien /en sal moghen om eenigerhande redenen/ verdeylen de voorsz. Landen/noch gheven ofte veranderen/ sonder onsen consente/ ende des ghenes die onse Erfghenamen ende Successeurs sullen zijn in dese Rijcken.

VI.

Item op Conditie/ende niet anders/ Dat de selve/ die Princesse oft Vrouwe sal zijn van de voorsz. Nederlanden/ haer sal moeten ten Houwelijcke begheven met den Coninck van Spaengien / oft met den Prince zijnen Sone / die alsdan in't leven wesen sal / daer inne altoos precederende de behoorlijcke dispensatien / in t'ghene noodich sal zijn: Ende oft sy alsdan den wille oft t'vermoghen niet en hadden t'voorschreven Houwelijck te doene voor henlieden/en sal in sulcken gevalle de voorsz. Vrouwe gheenen Man mogen nemen/noch haer eyghenen in eenighe Ghifte in eenigen deele der voorsz. Landen / Ten zy by onsen advijse eñ consente/ ende van onse Erfghenamen eñ Successeuren in den voorsz. Coninckrijcke van Spaengien/de welcke van ons sullen voortghecomen zijn: Ende by ghevalle van contraventie/al t'ghene daer ghegheven gheweest sal hebben ende gheoctroyeert/ sal wederom tot henlieden keeren / als oft dese Donatie/ Concessie ende Transport noyt ghedaen en ware gheweest.

Item

VII.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat alle ende elcken Prince oft Heere der voorsz. Nederlanden / sullen ghehouden wesen te Houwelijcken hunne Sonen ende Dochteren by onsen advijse ende consente / ende des ghenes van onsen Erfghenamen ende naecomers / Coninghen van Spaengien.

VIII.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat onse voorsz. Dochter de Infante / ende haren Manne / noch eenighe van hunne Successeuren / aen de welcke de voorsz. Landen sullen ghedevolveert zijn / en sullen in geenderleye maniere houden / handelinghe / trafficque ofte contractie in de Orientaelsche eñ Occidentaelsche Indien / noch en sullen derwaert senden eenigerhande soorte van Schepen / onder wat Tijtel / verhael oft pretext / het ten voorsz. deele soude moghen wesen: Op pene / dat de voorsz. Landen sullen ghedevolveert zijn / in dien ghevalle van de voorsz. contraventie. Ende indien eenighe der voorsz. Nederlanden ondersaten / hun begaven nae de voorsz. Indien / teghens t'voorsz. Verbodt / datse de Heeren der voorsz. Landen alsdan sullen hebben te castijen / met penen / Confiscatien der goederen / ende met andere noch swaerdere / jae selve metter doot.

IX.

Item op Conditie / ende niet anders / Dat soo den voorsz. Eerdtf-Hertoghe Albert / onsen goeden Rechtsweer / overleefde onse voorsz. Dochter de Infante / naelatende Sone oft Dochter / sal hy hebben t'Goubernement van sulcken Sone oft Dochter / Erfghenaem ofte Erfghename / ende de handelinghe van alle de goederen / alst wesen soude / of onse voorsz. Dochter de Infante / noch in't leven ware. Ende sal boven desen / onsen Rechtsweer den Eerdtf-Hertoghe in desen gevalle ghebruycker zijn (zijn leven lang gheduerende) van alle de voorsz. Nederlanden / eñ Usufructier der selver: Overmidts hy eerlijcken onderhoude alle de voorsz. Kinderen nae ende volghens hunne qualiteyt / Ende d'Oudtste / t'zy Sone oft Dochter / sal gheven het Landt ende Hertochdom van Luxenburch / ende t'Graeffschap van Chime datter toebehoort / om dat te hebben ende te gebruycken / gheduerende t'leven des Vaders / nae welckers doot sulck Kindt het al hebben sal / als Universelen Erfghenaem. Wesende alhier expresselijcken verclaert / dat dese oorsaecke van Usufructie alleenlijcken verstaen zy / tot faveur van onsen voorsz. goeden Rechtsweer / den Eerdtf-Hertoghe Albert / ende datse niet en sal moghen ghetrocken worden tot andere consequentie: Op dat gheene van zijne Successeurs eenich exempel daer van en allegueren / noch eenigerhande recht te hebben in ander diergheliijcke saecken.

X.

Item op Conditie / ende niet anders / Om dese te wesen de principale ende de

meeste,

meeste verbindtenisse boven alle andere/ Dat alle de Kinderen en Descendenten van de voorsz. Houwelijckende/ volghende de Heylicheyt ende Religie die nu in de selve lichtet/ sullen moeten leven ende sterven in onse Heylighe Catholijcke Wet / ghelijck alsse de Heylighe Roomsche Kercke leert/ ende onderhoudet: Eñ aleermen Possessie sal nemen van de voorsz. Nederlanden / sullen den Eedt doen in dier formen/ als hier naest desen Articule wort bevonden ghecoucheert. Ende indien (dwelck Godt niet en wille) dat eenighe der voorsz. Descendenten/ afweken van onsen Heylighen Gheloove / ende vervielen in eenighe Heresie/ Naediense onsen Heylighen Vader den Paus voor sulcke verclaert sal hebben/ sal gheprivéert worden van d'Administratie / Possessie ende Eyghendom der voorsz. Provincien/ ende dat de Ondersaten ende Vassalen der selver / hem niet meer en sullen obedieren: Maer datse toelaten ende ontfangen sullen den aldernaest volghenden Catholijcken van dier Afcomst / den welcken in cas van sulcken ghefourvoyeerden van den Gheloove/ hem behoorde te succederen: Ende sal een alsulcken Hereticque gereputeert wesen/als oft hy Reelijcken ware overleden door den natuerlijcken doot.

EGo juro, ad Sancta Dei Euangelia, quòd semper ad extremum vitæ meæ spiritum, Sacrosanctam Fidem Catholicam, quam tenet, docet & predicat Sancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia (omnium Ecclesiarum Mater & Magistra) constanter profitebor,& fideliter firmiterque credam,& veraciter tenebo: Atque eam à meis subditis teneri, doceri & predicari (quantum in me erit) curabo. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Translatie ofte Oversettinghe des voorgaenden Eedts.

ICk sweere/ by dat Heylighe Evangelie Gods / dat ick altijt / tot den uptersten adem mijns levens / dat Heylighe Catholijcke Gheloove/ t'welck houdet/ leeret ende prediket de Heylighe Catholijcke ende Apostolijcke Roomsche Kercke (aller Kercken Moeder ende Meesterse) stantvastelijck belijden / trouwelijck ende vast ghelooven / ende waerachtelijck onderhouden sal: Ende dat ick sal besorghen (soo veel my moghelijck sal zijn) dat het selve van mijne onderdanen onderhouden / gheleeret ende ghepredikt worde. Soo helpe my Godt/ ende zijn Heylighe Evangelie.

XI.

Item op Conditie/ ende niet anders / Dat om de meeste versekeringhe ende vasticheyt van Vrede/ de liefde eñ correspondentie dier behoort te wesen tusschen de Coninghen ende zijne Coninckrijcken / onse Descendenten ende Successeuren ende de Princen ende Heeren van derwaerts over/ oock onse Descendenten ende Successeuren / eenen yeghelijcken van de ghene / die welcke metter tijdt in de Possessie ende Heerschappije der voorsz. Nederlanden sullen comen/ ende van

Bour-

Bourgoignen/ sal hebben te advoueren/ t'approberen/ eñ te ratifieren de superabundantie/ t'ghene in dit Articule begrepen staet.

XII.

Ende om dies wille dat onse intentie ende wille is/ Dat de voorsz. Conditien souden hebben ende gheraken tot een gheheel ende volcomen effect/ onder ende door middele der selver: Gheven/ Cederen/ Verlaten/ Transfereren/ Renunceren/ ende Accorderen Wy/ in Ghifte/ in Leene/ achter ofte Naeleene/ ende door eenighen beteren weghe/ maniere ende forme/ als men met rechte soude moghen doen/ ende van weerden behoort te wesen/ Sonder dat de onnutte forme soude moghen toebrengen eenich achterdeel/ de ghene die nut ofte noodich is/ ende voorderlijck der voorsz. Infante/ Isabella Clara/ Eugenia/ onse seer lieve ende wel beminde goede Oudtste Dochter/ Allen onsen Nederlanden/ ende elcke Provincie der selver/ Met eenen het Landt eñ Graefschap van Bourgoignen/ Daer mede begrepen dat van Charollois/ eñ de Hertochdommen/ Princelijckheyden/ Marcquisaten/ eñ Stercken/ de welcke daer zijn in onsen Nederlanden ende Bourgoignen/ met oock alle de Regale Leenen/ Homagien/ Rechten van Patronagie/ Renten eñ Incomens/ Domainen/ Aiden/ Confiscatien ende breucken/ met alle ende eenigherley gherechticheden ende Actien/ die wy moghen pretenderen ter oorsaecken der selver Nederlanden eñ Bourgoignen/ Met oock alle Preeminentien/ Prerogatiuen/ Previlegien/ Exemptien/ Garden/ Advouerien/ Jurisdictien/ Hoocheden/ Ressorten/ ende eenigherhande andere Superioriteyten/ ghelijck ende in der selver maniere als de selve zijn/ ende uyt wat oorsaecken oft waer door sy onse moghen wesen oft toebehooren/ t'zy van Patrimonie oft andersins/ tot wat Tytel/ hoe het zy oft soude moghen wesen/ Om gheheelijcken t'ghebruyck oft besittinghe daer van te hebben/ even ghelijck wy de selve ghehadt ende beseten hebben/ sonder eenighe exceptie: Tot laste nochtans/ datmen ongheviolcert sal houden ende observeren/ alle eñ een yeghelijcke boven ghespecifieerde Conditien in de Pragmaticque ghemaeckt/ door d'onsterffelijcke memorie/ den Keyser mijnen Heere ende Vader/ die in de glorie is/ in de Maendt van November/ in den Jare Duysent vijf hondert neghenenveertich/ daer inne de Eenicheyt der voorsz. Nederlanden/ sonder te consenteren noch t'accorderen eenighe divisie ofte separatie in de selfde/ om wat oorsaecken noch in eenigherleye manieren dat het zy.

XIII.

Ende is onse intentie/ ghelijck als wy't verclaren ende expresselijcken Ordonneren/ door dese teghenwoordighe/ dat door middel deser onser Donatie/ Concessie ende Transport/ dat onse voorsz. Dochter de Infante/ ende haren gheseyden toe-

den toecomienden Manne den Eerdts-Hertoghe Albert/sullen ghehouden/ver-
obligeert ende belast zijn/ te betalen ende te voldoene alle eñ eenigerhande schul-
den/ ende Obligatien/ Contracten/ by ons/ oft in onsen name/ oft van wijlen
zijne Keyserlijcke Majesteyt/op onse Patrimonie ende Domaine der voorsz.
Nederlanden ende Graefschap van Bourgoignen/ende dat sy insghelijcx sullen
ghehouden zijn ende verobligeert/ te lijden/ draghen/ ende onderhouden alle eñ
eenigherleye Renten/Pensioenen tot lijftocht/ende alle andere wat Giften/ Re-
compensen ende belooninghen/ welcke de selve zijne Keyserlijcke Majesteyt/ eñ
wy oft onse Predecesseurs hebben ghegheven/gheassigneert/gheaccordeert ende
ghedaen/ aen welckerhande persoonen dat het zy. Ende alsoo Doen/
Scheppen/ ende Denomineren wy/ door dese teghenwoordighe/ onse voor-
seyde Dochter de Infante/ voor Princesse ende Vrouwe der voorsz. Neder-
landen/ ende van den Graefschappe van Bourgoignen/ met eenen van
Charollois. Octroyerende insghelijcx onse voorsz. Dochter/ dat boven de
particuliere Tijtelen van elcke der voorsz. Provincien der Nederlanden/ ende
der voorsz. Graefschappe van Bourgoignen/ sy haer mach schrijven oft intitu-
leren ende denomineren/ Hertoginne van Bourgoignen. Niet tegenstaende
dat wy oock voor ons hebben behouden/ ende voor onsen Sone den voorseyden
Prince/ (soo vele ons sal ghelieven) den selven Tijtel van Hertoghe van Bour-
goignen/ met alle de gherechticheden ons des halven competerende: Daer by
ghevoeght de qualiteyt der Hoocheyt ende Souvereyniteyt onser Ordenen van
den Gulden Vliese/ te hebben macht ende faculteyt daer van te moghen dispo-
seren in toecomenden tijden/ als wy ten besten sullen behoorlijck vinden. Soo
consenteren/ accorderen wy/ ende laten toe onse voorseyde Dochter de Infante/
ende gheven haer absolute ende onwederroepelijcke macht/om door hare privee
Authoriteyt/ sonder andere versoeckingen om consent/ door haer ofte hare ghe-
sondene aen haren gheseyden toecomenden Man/ te nemen ende te aenveerden
de gheheele ende volcomene Possessie van alle de voorsz. Nederlanden/ Graef-
schap van Bourgoignen ende van Charollois/ ende ten effecte van dien te doen
vergaderen de Generale Staten der selver Landen/ oft de particuliere Staten
van elcke Provincie/ ofte een ander maniere gebruycken/ de welcke sy sal bevin-
den redelijck ende best dienstich/ tot dese onse Donnatie/ Concessie ende Trans-
port/ Ende te doen notificeren/ als oock te doen den nootwendighen Eedt aen
de Ondersaten ende Staten der voorsz. Landen/ Ende vereysschen Investiture
van de stucken eñ Seigneurien/ daer't van doen sal wesen/ Ende oock van hen-
lieden ontfangen den schuldighen ende behoorlijcken Eedt/ haerlieden verbin-
den in alles/ waer inne sy volgens den voorgaenden Eeden zijn oft sullen reci-
proquelijck ghehouden oft verbonden wesen. Ende ter tijdt toe/dat onse voorsz.
Dochter sal ghenomen/ oft doen nemen hebben in haren Name/ de Reele Pos-
sessie der voorsz. Nederlanden/ ende Graefschap van Bourgoignen ende Cha-
rollois/ in de forme ende maniere ghereserveert door dese gheseyde patenten:
Stellen

Stellen ende Constitueren ons voor Possesseur der selver / in den name ende van weghen onse voorsz. Dochter. Tot ghetuyghenis daer van / Ordonneren ende Willen / dat haer overghelevert sullen worden de selve onse patent Brieven / Consenterende eñ Accorderende aen onse Dochter de Infante / te weerhouden / toelaten / ende institueren in de voorsz. Nederlanden ende Bourgoignen / Gouverneurs / Rechters / Justicieren ende Officieren / t'zy tot bewaernisse eñ bescherminghe der selver / als tot administratie der Justitien / Policijen / Ontfanginghe van Domainen ende andersins: Ende daerenboven doen al t'ghene een rechte Princesse ende natuerlijcke Vrouwe van de eyghendommen der selver Landen / nae gewoonlijck Recht ende andersins mach ende behoort te doen / ende ghelijck als wy't ghedaen hebben / ende souden hebben connen doen: Observerende niet te min altoos de voorsz. Conditien hier boven gheinsereert. Eñ ten desen effecte hebben ghequicteert / afghesondert ende ontlast / Quicteren / absolveren / ende ontlasten / door dese voorsz. alle Bisschoppen / Abten / Prelaten / ende andere Lieden der Kercken / Hertoghen / Princen / Marcquisen / Graven / Baroenen / Gouverneurs / Hoofden ende Capiteynen der Landen oft Steden / Hoofden Presidenten ende Lieden van onsen Raden / Canceliers / ende de ghene van onse Finantien ende der Rekeninghen / ende andere Justicieren ende Officieren / Capiteynen / Lieden van Oorloghe / ende Soldaten der Sterckten ende Casteelen / ende hunne Stedehouderen / Ridders / Escuiren eñ Vassalen / met de Wethouderen / Borgheren / woonders ende inwoonders der goeder Steden / Bourghen / Vrycheden ende Dorpen / ende alle eñ yeghelijcke Ondersaten van onse voorsz. Nederlanden ende Graefschappe van Bourgoignen ende van Charollois / ende een yeghelijck van henlieden respectivelijcken van de Eeden ende getrouwicheden / Ghelooove ende Homagie / beloste ende verbindtenisse / die sy aen ons gedaen ende bewesen hebben / als hunnen Wettelijcken Souvereynen Prince: Willende / Ordonnerende ende bevelende wel expresselijck aen de selvighe / datse sullen hebben te sweeren eñ t'ontfanghen de voorsz. Infante onse Dochter / voor hunne rechte Princesse ende Vrouwe / Ende haer te doen ende te gheven de behoorlijcke Eeden der ghetrouwicheyt / Gheloobe ende Homagie / beloste ende verbindtenisse / in der ghewoonlijcker manieren / nae der natueren der Landen / plaetsen / Leenen ende Seigneurien. Ende voorder / datse haer ende haren voorsz. toecomenden Manne / bewijsen / alle Eere / Reverentie / affectien / ghehoorsaemheyt / ghetrouwicheyt ende dienst / als goede ende trouwe Ondersaten behooren ende ghehouden zijn te doene aen hunne rechte Princen ende natuerlijcke Heeren / Alsoo sy tot den daghe van heden aen ons ghedaen hebben / Ende met voldoeninghe van alle ende yeghelijcke deffauten ende naelatingen / soo wel gherechtelijck als daetlijck / de welcke tusschen dese onse Donnatie / Concessie ende Transport / mochten incomen. Ende door onse eyghene beweginghe / sekere wetenschap / ende volcomene absolute Coninckliicke macht / welcke wy in desen willen gebruycken / ende oock ghebrucken: Hebben ghederogeert / eñ Deroqueren aen alle ende eenigherleye Wetten / Constitutien ende Costuymen / die hier teghens souden moghen teghen zijn ende contrarieren: Want sulcx is onsen

eyghenen

eyghenen wille ende begheeren. Ende op dat van alles/ wat boven ghesept is openclijck/ worde een saecke/ die vast/ altoos ende eeuwelijck bleve: Hebben wy dese onse teghenwoordighe gheteeckent met onsen Name/ ende onsen grooten Zeghel daer aen doen hanghen. Willende ende ordonnerende/ dat het sal worden gheinregistreert/ om van weerden ghehouden te worden/ in alle ende yeghelijcke secrete Raden ende Cameren van Rekeninghe/ daer het behooren sal.

Ghegheven in onse Stadt van Madril/ Coninckrijck van Castilien/ den sesten dach der Maendt van Meye/ in't Jaer der Gratien 1598. Ende van onser Regeringhe van Napels ende van Jerusalem den vijf ende veertichsten/ Van Castilien/ Arragon/ Cecilien/ ende van de andere/ den vier ende veertichsten/ Ende van Portugael den neghenthienden. Alsoo gheparapheert/

N. D V.

Onderschreven/

Philippus.

Ende nieer onder/

By den Coninck.

Ende onderteeckent/

A. de la Loo.

Approbatie agreatie ende den Eedt vanden Prince van Spaengien/ vant transpoort van dese Nederlanden ende Bourgoinguien.

Philips by der gratien Gods/ Prince eenich Sone/ ende erfgenaem der Coninckrijcken/ Landen ē Heerschappyen vandē Coninck Phlips/ tweden dies naems mijnen Heer ende Vader.

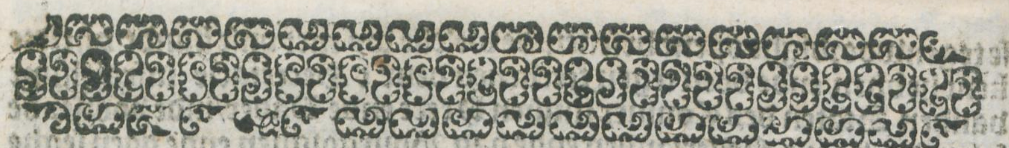
Aen allen teghenwoordige ende toecoemēde Saluyt. Als hebbende mijnen voorseyden Heere/ ende Vader resolutie genomen te houwelijcken Mijnvrouwe de Infante Isabel Clara Engenia onse seer lieve ē welbeminde goede Sustere metten Ertz hertoghe Albert onsen goeden Oom ende Neue/ ende dat volgens dien heeft syne Catolijcque Maye. oock ghedetermineert in onse communicatie ende met onsen consente hier toe beweecht/ deur seer groote redenē ende respecten der gemeyner welvaert/ selue om der rusten wille der christenheyt int ghenerael/ ende den vrede ende stillicheyt der Nederlanden in particulier. Ende op dat onse voorseyde goede suster voorsien sy na haere qualiteyten ende grote verdiensten/ te doene een beghiftinghe aen onse voorseyde suster vande voorsz Nederlanden ende den Graefschappe van Bourgoignen/ inder forme ende maniere daer van wesende/ ē blijckende/ by die opene brieuen die welcke mijnen Heere ende Vader daer van heeft doen depescheren/ gheteeckent met sijnder handt ende gheseghel: met synen grooten Seghel/ van welcker d'inhoudt hier volght van woorde te woorde.

Philips etc. Doen te weten/ dat wy na dien te hebben particulierlicken verstaen/ t'ghene dwelck boven gheseyt is/ ende een yegelijck pounct der dingen gementioneert/ considererende de gemeyne weluaert die daer wt onstaen sal onder de Christenheyt/ selue wt oorsaecke der besondere liefde die wy schuldich zijn ende draghen tot onse goede sustere de infante deur haere groote verdiensten oft weerdicheden/ lonen/ approberen/ aggrageren ende houden wy het voor goet deur dese tegenwoordighe/ Niet tegenstaende eenich prejuditie/ dwelck ons ofte onse successeurs daer van nu teghewoordich oft hier namaels mochte toecomen/ ende om derselver redenen wille/ wy consenteren/ ende zijn te vreden/

deur dese teghenwoordige dat die voorseyde Nederlanden ende Graef-
schap van Bourgonien ende Characlois sullen ghecedeert/getranspor
teert ende ghegheven syn/aen onse goede Suster de Infante/inder ma
nieren / also het mijnen voorseyden Heere ende Vader ghedaen heeft/
ende so het ten besten mach houden/ ende tot meester sekerheyt/corrobo
ratie ende bevestinge van tghene daer van syne Mayest. disposeert ende
ordonneert/ten faveure ende tot vordele van onse goede Sustere/ Soo
disposeren ende ordonneren wy daer toe so het nodich sy deur dese tegen
woordige oock in faueur der selver inde selve forme ende maniere in al-
les/ende over al wt onsen vrijen ende eygenen wille/ sonder dat eenich
sins daer tusschen ghecomen sy eenighe aendringinge/dwang/bedroch/
valsheyt noch eenich respect noch vaderlicke reverentie/noch eenige vre
se/noch door dwalinge ofte ten rechten/wesende onse intentie ende wille
dat de selue landen sullen syn ende toebehooren onse goede Suster de in
fante/Isabel Clara/Eugenia/ende haere successeurs/ in forniteyt der
voorseyder dispositie vanden Coninck mijnen Heere/ende Vader / Eñ
op dattet al gheraecte ende hebbe syn gheheel effect/ende voor alle tijt te
stercken/ende vaster blijve/Hebben gerenonciert ende renoncieren deur
dese tegenwoordighe infaueur van onse voorseyde goede Sustere/ voor
ons ende onse successeurs/alle beneficien dwelc ons oft henlieden respec
tivelick het recht mach ofte mochte gheuen/ om te gaen ofte comen in
t'contrarie van deses/ Noch dattet waere deur recht van restitutie in
Integrum/int welcke wy oock gherenonceert hebben/ ende renoncierē
deur dese ghesepde teghenwoordige Want onsen beslotenen ende ghede
termineerde wille is/dat gheenderhande dingen cracht oft macht en sul
len hebben/ teghens dese donnatie concessie eñ desen transporte / dewelc
ke gedaen wort vande voorseyde Nederlanden/ inder formen ende ma
nieren voorsz.

Soo hebben wy ghedaen ende ghegeuen onsen Eedt/ de Heylighe
Euangelien/die wy met onsen handen gheraeckt hebben/om te houdē
observeren/mainctenēren/ende accomplieren ende sullen doen houden/
observeren/maintineren ende accompliceren/ alles wat punctuelijcken
ghesept is / sonder daer aen voort te brenghen eenigerhande excuse noch
exceptie /noch toe te laeten datse yemanden van onsent weghen sal voort
brengen/het welck wy affirmeren ende beloven met Princelijcke woor-
den ende dat wy sullen ghenen hulpe ende assistentie vereyschē deur tge-
heel efect ende firnissement van alle tghene ghesept is / om sulcx te wesen
ghelijck wy boven ghesept hebben onsen ernstigen ende voorgenomen
wille Tot ghetuychgenisse/ Daer van hebben wy doen depescheren de-
se

ſe tegenwoordighe opene brieuen/de welcke wy met onſe hande gheteec kent hebben/ende doen tegen teeckenen deur t'Secretarie infraſchript vanden Staten des Coninckx mijnen Heere ende Vader/inde voorſeyde ſaken der voorſz Nederlanden ende van Bourgoignen ende doen ſeghe len met den grooten Seghel der wapenen van ſyne voorſeyde Mayeſt. wthangende met een gouden ſnoer/ofte lindt/ Hun preſent vindende als getuyghen daer toe gheroepen: Don Gomes de Auila Marquis de Velada/onſen Gouuerneur ende grooten Hoofmeyſter/ Don L.H. t.a.p. de mora Graue van Caſtel/Rodrigo Grand' Commandeur d' Alcantara/Edelman der cameren van ſyne Mayeſt. ende onſen ſom-melier des lijfs/ Don Jehan d'Idiaques grooten Commandeur van Leon/alle drie vanden Rade der Staten/eñ Meſſire Niclaes d'amant Ridder/oock Raedtſheer der Staten ende garde des Seghels/ der ſel-uer Mayeſt. inde voorſeyde ſaecken/der voorſeyder Nederlanden/ ende van Bourgoignen ende Cancelier van ſynen Lande/ ende Hertogdom van Brabant/ Ghegeven inde Stadt van Madril/Coninckrijck van Caſtilien/den ſeſten dach der maent van Meye/ Int jaer der gratien 1598. paraphe Mert gheteeckent Philippus/ ende meer onder by ordonnantie van mijnen Heere den Prince/onderteeckent A de Laloo/ ende waren die voorſeyde brieven ghezegelt metten groten Seghel der wapenen van ſyne Mayeſt. in rooden Waſſe wt hanghende met Gou-den Lint.

Procuratie van d'Infante aen haren toecomenden Bruydegom/ gegeven om de Nederlanden te ontfangen in haren naem.

IZabel Clara/ Eugenia/ By der gratien Gods Infante van alle de Conincrijcken van Spaengien Hertoginne van Bourgoignien/ van Lothrijck/ van Brabant/ van Limburgh/ van Arroys/ van Bourgoignen Palsgravinne ende van Henegou/ van Hollandt/ van Zeelandt/ van Namen/ ende van Zutphen/ Marquise vant Roomsche rijcke/ Vrouwe van Vrieslandt/ van Salines/ ende Mechelen/ der Graesschepe Stadt ende Lande van Utrecht/ van Overyssel ende van Groeninghen.

Aen alle teghenwoordige ende toecomende die dese lettere sullen sien ofte hooren leesen.

Hoe dat so wel om die welvaert der Christenheyt int generael/ als het particulier der Nederlanden/ ende om andere goede Consideratien/ ghelieft heeft den Coninck mynen Heere ende Vader tot vorderinge onses toecoemenden Hovwelicx by dispensatie van onsen Heylighen Vader den Paus/ met onsen seer lieven ende welbeminden Neve de Eertshertoghe Albert ende met consenteringe aggreatie ende toesien vanden seer hooghen en de seer machtighen Prince onsen seer lieven ende wel beminden goeden broeder/ Ons te doen begistinge concessie ende Transport van alle die Nederlanden/ ende van Bougounien deur de opene brieue daer van gedespescheert/ ende respectivelijck gheteeckent/ van hunne eyghene handen/ den sesten deser teghenwoordiger maent van Meye/ met andere onse opene brieven/ aengaende d'acceptatie der seluer donnatie/ ende transport/ Op dat de voorseyde Nederlanden ende van bourgougien/ van ons souden ghehouden ende beseten worden/ oock van onse heyrs ende nacomelingen inder formen manieren ende volghens de conditien particulierlick begrepen ende ghtexpresseert deur de voorseyde opene brieven/ Ende dat deur de selue zyne Mayt. ons heeft gheconsenteert gheaccordeert ende belovet/ ende gheeft absolute ende onwederroepelijcke macht van weghen onse eyghene authoritept sonder andere requi=

requisitie oft consent te nemen/ ende aentasten by ons oft deur zendinge van Procure/ aen onsen voorseyden toekomenden Man den Eertshertoge Albert: Het gheheele en volkomene besit van alle de Nederlanden ende Graefschap van Bourgoingnen ende Charlois/ ende int voorseyde effect te doene al tghene int particulier de zelve opene Brieven mede brenghen.

Doen te weten/ dat wy om der redenen boven verhaelt/ ende om punctuelijcken te volghen den goeden wille ende Ordinantie van syne Majesteyt zelve op dat ghevoordert worde/ alles wat int regard des voorseydt is behoort/ voor onse reyse na de zelve Nederlanden: Hebbe wy onse zekere wetentheyt volkomene ende absolute macht: Gheautorizeert ende ghegheven volle macht ende Commissie onwederroepelijck met alle faculteyt soo wel generael/ als particulier aen onsen toekomenden Man/ den Eertshertoge Albert om in onsen name ende van onsent weghen te doene deur hem zelven/ oft deur andere die hy substitueren sal/ oft bevinden behoorlijc wt krachte van dese zelve Brieven tot een oft meer reysen/ alle ende int besondere de dinghen zoo vele in onsen naem ende van onsent weghen/ als van weghen alle de Provincien der Nederlanden ende vanden Graefschappe van Bourgoingnen ende Charlois int generael ende deur de Staten van elcke Provintie int particulier vereyscht sal worden/ ende noodich zijn aldaer te doene: Om respectivelijck te nemen/ aen te tasten/ te hebben ende te houden in onsen name/ de gheheele Reele ende volkomene possessie van alle de voorseyde Landen/ ende van elcke Provintie der zelver/ met alles datter toebehoort/ om de zelve gheheelijcken ende vredelijcken te ghebruycken zonder eenighe teghensprekinge opstaecke noch behinderinghe/ tot dien eynde doende tsamen roepen ende vergaderen de Staten der zelver Landen/ tzij int generael oft int particulier/ ende doen in onsen name de noortwendige Eeden: Als oock t'ontfangen vande voorseyde Staten ende andere de ghewoonlijcke Eeden. Ende daer enboven te doen deur onsen voorseyden toekomenden Man/ den Eertshertoghe Albert/ tghene twelck wy zelve tot dien eynde zouden moghen doen in eygener persoone/ zoo wy daer tegenwoordich waren: Al waert dat daer eenghe zaecke ware/ de welcke specialeder Mandement vereyschte/ alsser inde voorseyde Brieven begrepen ende gheexpresseert wordt. Soo laten wy toe by Princelijcke woorden ende by onser eeren/ in aenghenaemheyt te hebben vaste ende zeecker ende t'observeren ende doen observeren ende inviolabel te volbrenghen/ ende in goeder trouwen altijt/ alles tgene by onsen voorseyden Eertshertoge

Albert onsen toekomenden Man ende deur de welcke hy committeren ende substitueren zal wt krachte der voorseyden Brieven ghedaen zijn zal/ghebesoigneert ende ghepasseert int regard der voorseyder Reele geheele ende volkomene possessie der zelver Nederlanden ende Bourgoignen/na de forme ende maniere inde voorseyde opene Brieven ghementioneert vande voorseyde Donnatien/Cessien ende Transpoort: Tot de welcke wy ons refereren zonder ymmermeer daer teghens te doene/ noch te lijden datter teghen ghedaen zal worden/ directelijck noch indirectelijcke/in welckerley maniere dattet zij want zulcx is onse gelieven: Tot ghetuyghenisse daer van hebben dese tegenwoordighe geteeckent/ met onser hant/ende doen tegenteeckenen deur t'Secretare infrascript/ vanden Staten des Coninckx mynen Heere ende Vader/ inde voorsz zaecken der voorseyder Nederlanden ende van Bourgoignen; Ende zeghelen,metten grooten Zeghel der wapenen van syne voorseyde Majesteyt: upthanghende met een gouden lindt. Ghegheven inde stadt van Madril t'Koninckrijcke' van Castilien den XXten dach van Meye: int Jaer der gratien M. D. XCVIII. Aldus geparapheert Ndit ende onderschreven de vouwe ISABEL/ende op de vouwe by Ordinantie van myn Vrouwe de Infante/ende gheteeckent A de Laloo. Ende zijn de voorseyde Brieven ghezeghelt metten grooten Zeghel des Coninckx/in rooden wassche/ uythangende met goudē line.

Vertooch

Vertooch vande Staten vande Provintien aen sijn Altese ghedaen.

I.

Eersteliick inhout het eerste Artijckel/van de agreatie van de overdracht/ophoudinghe eñ ghifte van de Nederlanden/ende vant Houwelijck.

II.

Ten tweeden/Om de Provincien tontfangen/ende de Eedt te doen.

III.

Dat sijn Altese binnen drie Maenden sal doen blijcken de vervullinge van den Houwelijcke.

IIII.

Dat sijne Maiesteyt Acte sal gheuen/dat het twaelfde Artijckel begrepen in dese overdracht/niet schadelyck en sal syn voor dese Nederlanden.

V.

Datmen sal wechnemen alle Contributien/logeringhe van Soldaten/ende ander lasten/eñ dat van nu voortaen sijn Altese hem behelpen sal met de Domeynen.

VI/

Dat de vremdelingen van nu voort aen sullen blijuen tē laste ende betalinge van zijne Maiesteyt eñ datse sullen geimploieert worden int velt/op de Frontieren van den vyandt.

VII.

Alle de Soldaten/Hoochduytsche ende dierghelijcke van den lande/sullen onderhouden eñ betaelt worden/soo vele moghelijcken sal sijn/ende de reste sal syne Maiestept betalen.

VIII.

Dat alle Officien ende regeringe van de Provincien/Stedē ende Fortressen/ten langsten binnen een Iaer wederomme sullen ghestelt worden in handen van den naturelen Heere vā dē Lande.

IX Alle

IX.

Alle de extraordinarise Raden sullen ghestelt worden op haren ouden voet. Dat oock den Provincialen Raedt van Mechelen/ gelijck oock dien van Brabant/ende den Raedt van state/sullen herstelt worden door volck van deser Lande.

X.

Dat alle de Provincien/Landen ende Stedē sullen ōderhouden worden in hare oude Privilegien.

XI.

Sijn Altese sal hem verwinden wederomme te comen in dese Nederlanden/binnen de maent Mayo naestcomende.

XII.

Sijn Altese sal in syn plaetse stellen/gheduerende sijn absentie een Gouverneur van syne bloede/die ghehouden sal syn te zweren/alles dat syne Maiesteyt ghezworen heeft.

XIII.

Dat het sal gheoorloft sijn de Generale Staten deur interventie van sijn Altese/om haer te voeghen in communicatie met de van Hollant ende Zeelant/om Peys te maken.

XIIII.

Ende ghemerckt dat de Landen voorsien syn naturele Heerē soo sal men der drie deputeren/om met sijn Altese nae Spaengien te gaen/ten eynde om syne Maiesteyt te bedancken.

XV.

Dat sijn Altese ghehouden sal syn tonderhouden alles boven verhaelt/ende dat hy in sijn wedercomste mette Infante/in alle Provincien den ghewoonlycken Eedt sal doen.

XVI.

Dat alle Gouverneurs/Capiteynen/ende volck van oorloghe niet nieus en sullen attenteren/gedurēde dabsētie van syn Altese

XVII

Dat sijn Altese nae de wedercomste ghehouden sal syn te vergaderen de Generale Staten/om gesamentlycken te besoignerē om de saecke van Nederlandt in goeden standt te brenghen.

FINIS.

